

Onpartijdigheid van de VRT gewikt en gewogen

*Analyse van de aanwezigheid van politici
in enkele politieke praatprogramma's*

Filip van Laenen

Onpartijdigheid van de VRT gewikt en gewogen

Analyse van de aanwezigheid van politici in enkele politieke praatprogramma's

Filip van Laenen

Dit boek is te koop bij <http://leanpub.com/onpartijdigheidvrt>

Deze versie is gepubliceerd op 2016-11-20

This is a [Leanpub](#) book. Leanpub empowers authors and publishers with the Lean Publishing process. [Lean Publishing](#) is the act of publishing an in-progress ebook using lightweight tools and many iterations to get reader feedback, pivot until you have the right book and build traction once you do.

© 2016 Filip van Laenen

*Opgedragen aan alle belastingbetalende TV-kijkers in Vlaanderen, van welke politieke
strekking ook.*

Inhoudsopgave

Voorwoord	i
1. Inleiding	1
2. Overzicht	2
3. Meetmethode	6
3.1 Aanwezigheid versus spreektijd versus behandeling	6
3.2 Inherente schreeftrekkingen	6
3.3 Verkiezingsuitslagen als referentiepunt	7
3.4 Actualiteit en redactionele vrijheid	7

Voorwoord

Losse tekst:

Waarom dit boek geschreven werd. Vermoedens van partijdigheid Weigering van de VRT om getallen te verschaffen (zie Wilfried Vandaele parlementaire vraag aan minister Sven Gatz, mei 2016) Waarom niet gemeten via Meetpunt Media? Nooit reactie gekregen op publicatie via Twitter

Losse tekst:

Hoe dit boek gelezen dient te worden.

1. Inleiding

Losse tekst:

Hoe meet je partijdigheid? (Kort)

Aantal politici aanwezig in de programma's in verhouding tot de laatste verkiezingsuitslag.

Fout omdat: * Wat tussen twee verkiezingsuitslagen in? * Actualiteit en redactionele vrijheid * Grote partijen ondervertegenwoordigd, kleine partijen ondervertegenwoordigd. * Regeringspartijen oververtegenwoordigd, oppositiepartijen ondervertegenwoordigd. * Welke verkiezingsuitslag: Vlaams Parlement, Kamer, provincie, Europees, ...? * Aanwezigheid versus spreektijd * Aanwezigheid en spreektijd versus behandeling (laat men de politici uitspreken of worden ze vaak onderbroken, krijgen ze lastige vragen of niet)

Cijfers in dit werk vertegenwoordigen een *kwantitatieve* analyse, geen *kwalitatieve* zoals [VRT15](#). Kwantitatieve onpartijdigheid impliceert geen kwalitatieve onpartijdigheid, noch is het er een noodzakelijke voorwaarde voor. In de praktijk zijn de kwalitatieve afwijkingen sterker dan de kwantitatieve afwijkingen, omdat politici die onevenredig vaak uitgenodigd worden ook een betere behandeling zullen krijgen, terwijl politici die relatief gezien te weinig aan bod komen vaker onderbroken zullen worden, of gewoonweg minder aan het woord gelaten.

2. Overzicht

Losse tekst:

Absolute getallen voor alle seizoenen waarvoor we getallen hebben bijgehouden.

Hoe vaak zijn politici aanwezig in De Zevende Dag?

Absolute aantallen

Seizoen	N-VA	CD&V	Open Vld	sp.a	Groen	Vlaams Belang	PVDA	LDD	Totaal
2011-S2	19	27	30	22	14	6	0	4	122
2012-S1	37	36	41	39	18	12	2	6	191
2012-S2	23	24	22	21	15	6	2	3	116
2013-S1	31	38	34	33	26	13	2	5	182
2013-S2	19	27	21	24	13	7	1	3	115
2014-S1	39	29	33	22	20	12	3	1	159
2014-S2	26	14	17	16	13	3	2	0	91
2015-S1	47	29	29	22	18	4	0	0	149
2015-S2	34	27	19	17	15	5	2	0	119
2016-S1	36	24	23	22	16	4	1	0	126
Totaal	311	275	269	238	168	72	15	22	1370

Tabel 1.1: Aanwezigheid van politici in het VRT-programma *De Zevende Dag*, absolute getallen, gemeten over tien seizoenen.

Losse tekst:

Relatieve getallen voor alle seizoenen waarvoor we getallen hebben bijgehouden. Gewogen naar de laatste verkiezingsuitslag, ofwel het Vlaams Parlement, ofwel de federale Kamer. Bij samenvallende verkiezingen voorkeur voor het Vlaams Parlement. Indien verkiezingen in een seizoen vallen, gemiddelde van de vorige verkiezingen en de nieuwe verkiezingen. LDD nam in 2014 alleen in de kieskring West-Vlaanderen deel aan de verkiezingen, en kan daarom niet gewogen worden.

Hoe vaak zijn politici aanwezig in De Zevende Dag?

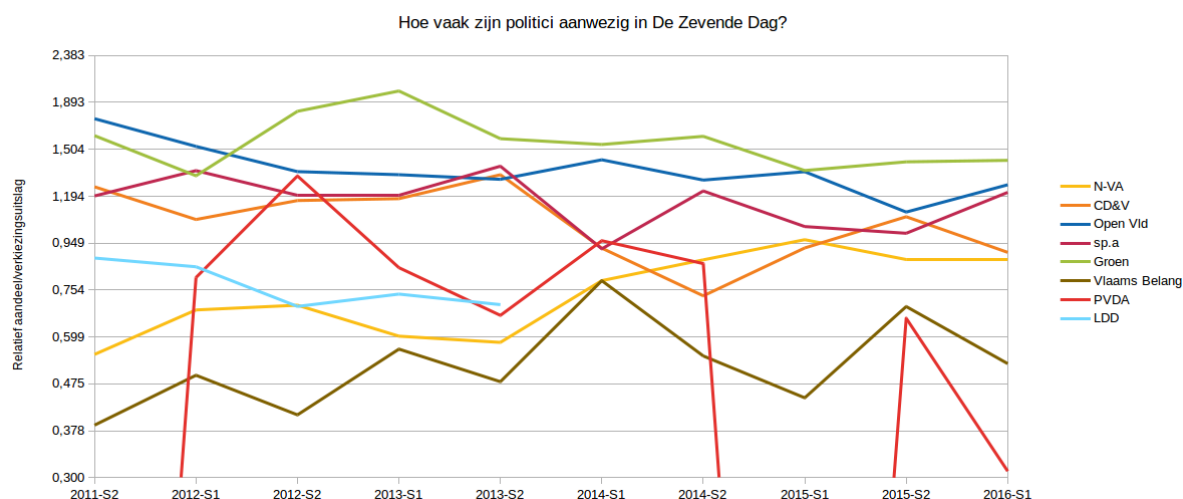
Relatief aandeel/verkiezingsuitslag

Seizoen	N-VA	CD&V	Open Vld	sp.a	Groen	Vlaams Belang	PVDA	LDD
2011-S2	0,550	1,251	1,748	1,196	1,608	0,388	0,000	0,882
2012-S1	0,684	1,066	1,526	1,354	1,321	0,496	0,801	0,845
2012-S2	0,700	1,170	1,348	1,201	1,812	0,408	1,320	0,695
2013-S1	0,601	1,180	1,328	1,203	2,002	0,564	0,841	0,739
2013-S2	0,583	1,327	1,298	1,384	1,584	0,481	0,666	0,702
2014-S1	0,789	0,926	1,428	0,923	1,540	0,789	0,960	—
2014-S2	0,874	0,732	1,293	1,226	1,603	0,545	0,858	—
2015-S1	0,965	0,927	1,347	1,029	1,355	0,444	0,000	—
2015-S2	0,874	1,080	1,105	0,996	1,414	0,695	0,656	—
2016-S1	0,874	0,907	1,264	1,217	1,425	0,525	0,310	—
Gemiddelde	0,749	1,057	1,368	1,173	1,566	0,534	0,641	0,772

Tabel 1.2: Aanwezigheid van politici in het VRT-programma *De Zevende Dag*, relatieve getallen in verhouding tot de verkiezingsuitslagen, gemeten over tien seizoenen. Lichtgroen en groen duiden op een oververtegenwoordiging en sterke oververtegenwoordiging, oranje en rood op een ondervertegenwoordiging en sterke ondervertegenwoordiging, de andere getallen kunnen als neutraal opgevat worden.

Losse tekst:

Conclusies van de tabel hierboven: Groen is steeds oververtegenwoordigd, één keer zelfs sterk oververtegenwoordigd. Open Vld is op één seizoen na ook steeds oververtegenwoordigd. CD&V en sp.a zijn relatief neutraal vertegenwoordigd N-VA was tot vóór de verkiezingen van mei 2014 ondervertegenwoordigd. Sindsdien is de vertegenwoordiging neutraal, maar toch zwakker dan CD&V en vooral sp.a. Vlaams Belang is in alle seizoenen ondervertegenwoordigd, en vaak zelfs sterk ondervertegenwoordigd. Contrast met Groen, een vergelijkbare partij qua grootte en regeringsdeelname, is frappant. LDD was tot aan de verkiezingen van mei 2014 eerder ondervertegenwoordigd. PVDA is moeilijk te meten (en daarom trouwens ook niet vertegenwoordigd in het parlement), maar lijkt eerder ondervertegenwoordigd.

Figuur 1.1: Relatieve aanwezigheid van politici in het VRT-programma *De Zevende Dag*, gemeten over tien seizoenen.

Tabel 1.3: Relatieve onder- en oververtegenwoordiging per seizoen.

Partij	Groen	Open Vld	sp.a	CD&V	PVDA	LDD	N-VA	Vlaams Belang
2011S2	+	+		+	--		-	--
2012S1	+	+	+				-	--
2012S2	+	+			+	-	-	--
2013S1	++	+				-	-	-
2013S2	+	+	+	+	-	-	-	--
2014S1A ¹	+	+				--	-	-
2016S1	+	+			--	—	-	-
Totaal	8+	7+	2+	2+	5-1+	5-	7-	11-

Tabel 1.4: Significante afwijkingen per seizoen.

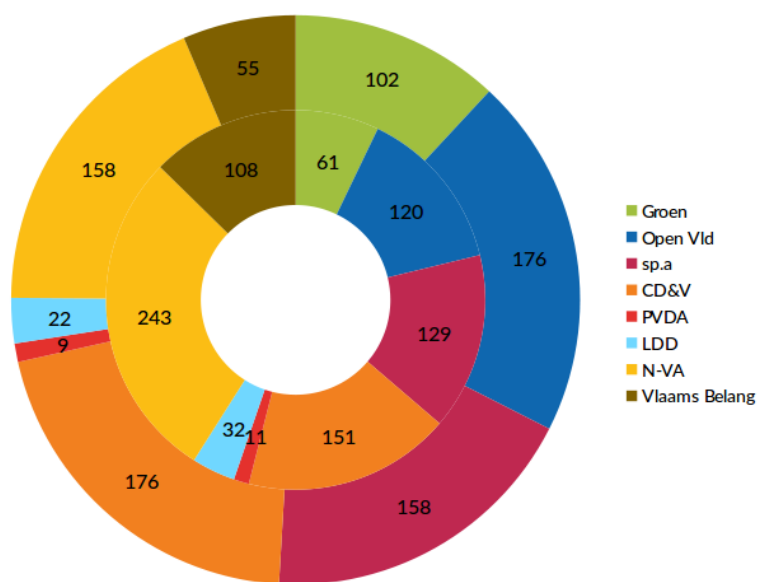
Partij	Groen	Open Vld	sp.a	CD&V	PVDA	LDD	N-VA	Vlaams Belang
2011S2		+					-	-
2012S1		+					-	-
2012S2	+						-	-
2013S1	+						-	-
2013S2							-	-
2014S1A ²	+	+						
2016S1						—		
Totaal	3+	3+					5-	5-

Figuur 1.2 toont een cirkeldiagram met aan de buitenkant het effectieve aantal politici aanwezig in *De Zevende Dag* in de periode gaande van het najaar van 2011 tot aan de

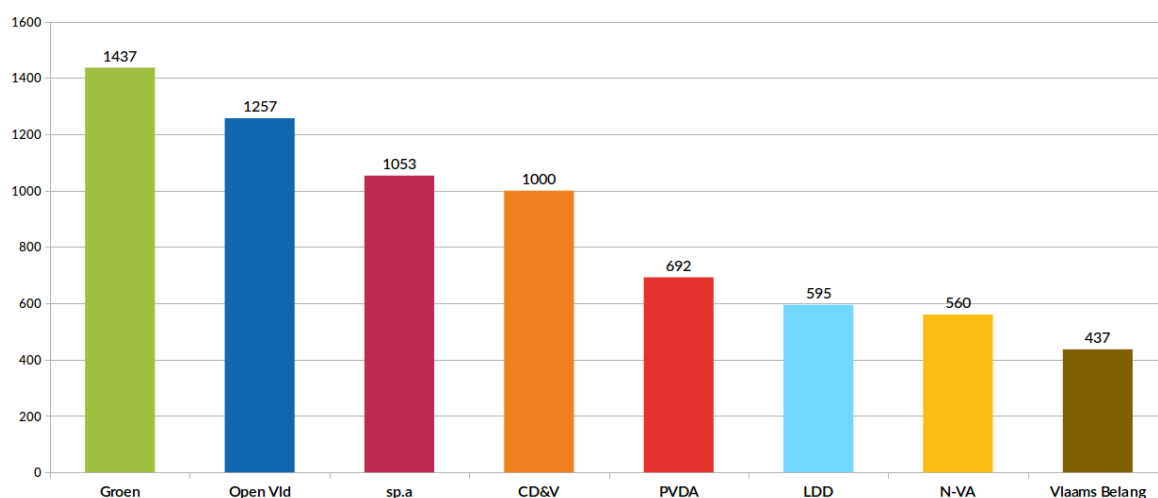
¹Enkel de uitzendingen tot aan de verkiezingen van 25 mei 2014.

²Enkel de uitzendingen tot aan de verkiezingen van 25 mei 2014.

verkiezingen van 25 mei 2014. Het diagram toont aan de binnenkant het verwachte aantal op basis van de verkiezingsuitslag voor de federale Kamer van 13 juni 2010, en aan de buitenkant het effectief aantal aanwezigheden. De partijen zijn gerangschikt van meest oververtegenwoordigd naar meest ondervertegenwoordigd. Figuur 1.3 toont in een staafdiagram de kiezersequivalenten voor dezelfde periode, gerangschikt op dezelfde manier.

Figuur 1.2: Effectief (buitenkant) en verwacht aantal (binnenkant) politici per politieke partij in *De Zevende Dag*, van het najaar van 2011 tot aan de verkiezingen van 25 mei 2014. Referentiepunt is de uitslag van de verkiezingen voor de federale Kamer, gehouden op 13 juni 2010.

Figuur 1.3: Kiezersequivalenten van de politieke partijen in *De Zevende Dag*, van het najaar van 2011 tot aan de verkiezingen van 25 mei 2014. Referentiepunt is de uitslag van de verkiezingen voor de federale Kamer, gehouden op 13 juni 2010.

3. Meetmethode

Losse tekst:

Hoe meet je partijdigheid? Aantal politici aanwezig in de programma's in verhouding tot de laatste verkiezingsuitslag. Wordt denigrerend afgewezen door journalisten als het "Apothekersweegschaaltje", maar wanneer journalisten grijpen er zelf ook naar terug wanneer ze willen bewijzen neutraal te zijn, zie [\[Naegels16\]](#).

3.1 Aanwezigheid versus spreektijd versus behandeling

Losse tekst:

Aanwezigheid versus spreektijd Aanwezigheid en spreektijd versus behandeling (laat men de politici uitspreken of worden ze vaak onderbroken, krijgen ze lastige vragen of niet)

Ook: vakbondsafgevaardigden en vertegenwoordigers van het middenveld niet opgenomen in de metingen. De politieke mening van de drie partijen CD&V, Open Vld en sp.a (en in mindere mate ook Groen en PVDA) is dus sterker vertegenwoordigd dan de getallen laten uitschijnen. Milieubewegingen bevoordelen Groen, VVB N-VA en Vlaams Belang.

3.2 Inherente schreeftrekkingen

Losse tekst:

Grote partijen ondervertegenwoordigd, kleine partijen ondervertegenwoordigd. Je kan in een debat geen twee vertegenwoordigers van dezelfde partij rond de tafel zetten. Regeringspartijen oververtegenwoordigd, oppositiepartijen ondervertegenwoordigd. Ministers kunnen voor een gesprek over hun beleid uitgenodigd worden, voor oppositiepartijen ligt dat moeilijker. Merk dat beiden schreeftrekkingen in tegengestelde richting werken, en mekaar dus compenseren, omdat grote partijen gewoonlijk in de regering zitten, en kleine in de oppositie.

3.3 Verkiezingsuitslagen als referentiepunt

Losse tekst:

Wat tussen twee verkiezingsuitslagen in? Welke verkiezingsuitslag: Vlaams Parlement, Kamer, provincie, Europees, ...?

3.4 Actualiteit en redactionele vrijheid

Losse tekst:

Actualiteit moet domineren van programma tot programma Redactionele vrijheid tot op zekere hoogte Trend op lange termijn moet echter referentiepunt volgen